

Ред'ярд Кіплінг

Сталкі та його команда

Rudyard Kipling

Stalky & Co

Ред'ярд Кіплінг

*Сталкі
та його команда*

*З англійської мови переклали
Богдан Стасюк і Сергій Стець*

За загальною редакцією Володимира Чернишенка

УДК 82
ББК 84 Анг
К 42

Перекладено за виданням:

Kipling, Rudyard. The complete Stalky and Co. / Ed.; with an introd. by Isabel Quigly / Rudyard Kipling. — Oxford, New York: Oxford University Press, 1987. — 331 p. — (Oxford World's Classic).

Нотатник Мак-Турка перекладено за:

Beresford G.C. (M'Turk), Schooldays with Kipling / illustrated by author. — London, Victor Gollancz Ltd, 1936. — 320 p.

*Видання підготовано за сприяння "THE WESTWARD HO! HISTORY GROUP."
Edition is facilitated by "THE WESTWARD HO! HISTORY GROUP."*

Кіплінг Р.

К 42 Сталкі та його команда / Р. Кіплінг пер. з англ.
Б. Стасюк, С. Стець, Тернопіль : Навчальна книга —
Богдан, 2013. — 160 с.

ISBN 978-966-10-3689-4

Шкільні історії про Сталкі — особлива сторінка творчості всесвітньо відомого письменника Ред'ярда Кіплінга. Адже написано їх на основі його власного досвіду навчання у Коледжі збройних сил у Вестворд-Гоу! Бунтарські та зухвалі пригоди Сталкі та його компанії, хоча й створені понад сто років тому, — це щось нове у хлопчачій підлітковій прозі. Українською перекладено вперше.

**УДК 82
ББК 84 Анг**

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

© Б. Стасюк, С. Стець, переклад, 2013
© Б. Стасюк, примітки, 2013
© В. Чернищенко, передмова, переклад вступного
вірша, переклад „Нотатника Мак-Турка”, 2013
© Навчальна книга — Богдан, 2013

ISBN 978-966-10-3689-4

Цей зошит
належить

Вільяму Мак-Турку
1878 рік

Вестворт-Гоу!

„Море, берег та пісок - головні принади Вестворд-Гоу!
Часом навіть здохлих китів вимосить.
Нема на що дивитися, тільки нюхати...“

„Стояти на прибережних скелях і зіскакувати в
останній момент перед хвилею прибою - та
це краще за футбол!“

Жук допитує потопельника

— Джон Шорт опускає завісу,
І гзвонить в суфлера гзвінок;
А ми, ігучи за куліси,
Бажаєм Вам щастя візок!

— Шикарно! Просто шикарно! А тепер проженемо сцену з Принцесою. Хутчіше, Турку.

Мак-Турк — справжня кокетка у своїй фіолетовій спідниці та блакитній чалмі, — понуривши голову, неохоче вибрався наперед, ніби соромився власного вигляду. Раб лампи спустився з кришки рояля і незворушно копнув Мак-Турка під зад:

— Давай, Турку, і грай повиразніше. Нам тут не до жартів.

Аж раптом хтось владно постукав у двері. Це явився Кінг, у форменій мантиї і квадратній учительській шапці. Певно, зібрався на суботній моціон перед вечерею.

— Позамикалися тут, — насуплено гаркнув він. — Що́ це ви собі надумали? І коли вже ваша ласка, не хотіли б ви мені розповісти, з якого такого дива всі повбиралися у... жіноче плаття?

— Пантоміма, сер. Директор нам дозволив, — відповів Абаназар, який був єдиним із присутніх, хто вчився у випускному класі. Упевненості Кварті Діку додавало трико, що неабияк йому пасувало. У той час, як, наприклад, Жук намагався щезнути за роялем. У сірій жіночій сорочці, позиченій в матері одного з учнів, який жив у місті, та бавовняному корсеті в горошок, у певних місцях напханому бланками для контрольних робіт, будь-хто виглядав би смішним. А в Жука й без того совість була нечиста.

— Хто б сумнівався! — вишкірився Кінг. — Безглузде блазнювання, коли на кону стоїть ваше й так непевне майбутнє. Зрозуміло! Все мені зрозуміло! Старі розбишаки — поплічники сил хаосу та безладу — Коркран (тут Раб лампи гречно всміхнувся), Мак-Турк (усміхнувся ірландець) і, звичайно, неказаний Жук, наш хрестоматійний друже Гігадібсе. — Абаназар, Імператор та Аладдін мали ще сяку-таку славу, того Кінг й обділив їх увагою.

— Ходи-но сюди, мій вимазаний в чорнила паяце, визирни з-за цього музичного інструмента! Ти, мабуть, і є місцевий віршомаз, автор сього творіння? І високо ти вже занісся? Вирішив, що вже поет?

«Він точно щось знайшов», — подумав Жук, запримітивши рум'янець на щоках Кінга.

— Я щойно мав превелике задоволення погортати кілька сторінок із римованим словоблуддям — принаймні, так мені здалося, — складеним на мою честь. Отже... отже, як казав поет, зневажаєте мене ви, пане Гігадібс, правда?

РАБИ ЛАМПИ. Ч. 2

«**Раби лампи. Частина 2**» (Slaves of the Lamp. Part II) вперше була опублікована там же, де й перша частина цієї міні-диалогії: у багатомовному міжнародному літературному журналі «*Космополіс*» (Лондон, В. Британія) у травні 1897 року. Традиційно завершує всі видання автобіографічних історій Кіплінга про Сталкі з 1899 року.

«**Той самий Малий, котрий повідав романісту Юстасу Кліверу історію про те, як було ввіймано злодія Бо На-гі...**» — ця пригода наводиться в оповіданні Ред'ярда Кіплінга «Конференція держав» (A Conference of the Powers, 1890) зі збірки оповідань «Винаходи» (Many Inventions, 1893).

ЛПК Теймар ЛПК — простою, нетелеграфною мовою це «Теймар» (HMS Tamar) — транспорт Королівського Військово-морського флоту Великої Британії (1863 — 1941).

Равалпінді (*пендж.* ریٹنپلوار, «село Равала») — у часи, в які відбуваються події, чи не найважливіше місто і крупний військовий гарнізон у західній частині британських володінь на Індійському субконтиненті. Засноване гакхарським ханом у 1493 році на берегах річки Лех, у долині якої перетиналися торгові шляхи з Пенджабу в Афганістан і Кашмір, у північно-східній частині піщаникового плоскогір'я Потвар. Нині одне з найбільших та найрозвинутіших міст Пакистану, тимчасовою столицею якого був до побудови Ісламабада.

Суакін (*ар.* سواكن, «тиша?») — стародавнє портове місто на західному березі Червоного моря. У XIX ст. був головною гаванню в цій акваторії, згодом поступившись своїм званням розташованому північніше Порт-Судану. Місце бойової слави англійських колоніальних військ (часів повстання Магді у 1881 — 1899 рр.). Нині провінційне містечко суданського штату Червоне Море.

«**Пару років тому нас занесло в гори Кхай-Хін, де ми вляпались у серйозну халепу**» — Кхай-хінські гори були вигадані Ред'ярдом Кіплінгом, але самі події, про які йтиметься нижче в оповіданні, частково ґрунтуються на реальній військовій експедиції 1895 року по зняття облоги з британського форту у Читралі, високогірному місті біля підніжжя Тірич-Міра, найвищої точки Гіндукушу.

Малот (*пендж.* ٹولم) — маленьке стародавнє селище в узгір'ях Солоного хребта на півночі Пенджабу. Нині округ Чаквал провінції Пенджаб в Ісламській Республіці Пакистан.

Сімла, тепер *Шимла* (*гінді* शिमला, від імені одної з інкарнацій богині Калі — Ш'ямали) — у 1864 — 1947 рр. літня столиця британських володінь в Індії, розташована у північно-західних відногах Гімалайських гір. Нині діловий, освітній, культурний і туристичний центр свого регіону з добре розвиненою інфраструктурою. Окружна столиця індійського штату Гімачал-Прадеш.

Амбála (*gīngī अम्बाला*) — середньовічне місто на півночі Ганзько-Джамунської рівнини, яка впирається в південні узгір'я Гімалаїв. Традиційно вже протягом тривалого часу слугує зосередженням численних військових утворень індійської армії, як колоніальних часів, так і періоду незалежності. У наші дні крупний економічний і промисловий центр одного з округів штату Гар'яна.

Дарбар-Сагіб, точніше *Гармангір-Сагіб* або *Золотий храм* (пендж. ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, «Двір Бога») — чи не найзнаменитіша гурдвара (храм) сикхів, розташована в місті Амритсар (Пенджаб, Індія), яке й виросло навколо культової споруди, посеред штучної водойми. Будівництво велось 19 літ із 1585 р. Вважається неабиякою святинєю у послідовників сикхізму — відносно молодого монотеїстичної релігії, що в XVI ст. виросла у культурному середовищі ісламу та індуїзму за умов культурного та цивілізаційного розмаїття Індійського субконтиненту. Особливу силу це віровчення має у Пенджабі, чоловіче населення якого масово служило в британських колоніальних арміях і зарекомендувало себе лояльними та високопрофесійними військовиками.

Джаландгар (пендж. ਜਲੰਧਰ) — одне з найдавніших міст у Пенджабі, відоме ще з індійського національного епосу «Магабгарата». Розташоване у межиріччі Біас — Сатледж на важливому історичному шляху з Індії до Малої та Середньої Азії. Окружна столиця індійського штату Пенджаб.

Дера-Ісмаїл-Хан (пушт. ديرا لي عا م س ا دري) — невелике торгове місто на правому березі р. Інд, населене, переважно, пуштунами. Нині окружний центр в пакистанській провінції Хайбер-Пахтунхва.

Гвинтівки системи Мартіні, точніше, системи Мартіні—Генрі — британська однозарядна армійська гвинтівка на основі конструкції швейцарського зброяра Фрідріха Мартіні (1832 — 1897) та шотландця Александра Генрі (1817 — 1895). Проста і безвідмовна в експлуатації, перебувала на обліку піхотних частин Великої Британії у 1871 — 1888 рр. Деякі її модифікації протрималися у виробництві до першого десятиріччя XX ст.

Сер Сквайр Вайт Бѐнкрофт (Bancroft, 14.05.1841, м. Лондон — 19.04.1926, там же) — актор і антрепренер у театрах Принца Вельського та Геймаркет. Фундатор т. зв. «салонної комедії», різновиду комедії манер.

Вѐррен Гáстінгс (Hastings, 6.12.1732, с. Черчилль, Оксфордшир, Англія — 22.08.1818, с. Дейлсфорд, Глостершир, Англія) — перший генерал-губернатор Бенгалії (1775 — 1785), успішний організатор колоніальної адміністрації, після відставки був звинувачений у крупних зловживаннях і злочинах проти держави. Парламентське розслідування тривало 7 років і завершилося виправданням за всіма статтями.

ЗМІСТ

Шкільні історії від Ред'ярда Кіплінга	23
Шкільна пісня	30
Перша пригода	33
У засідці	50
Раби лампи (<i>частина I</i>)	72
Історія з душком	90
Вигнанці	113
Раби лампи (<i>частина II</i>)	133

Літературно-художнє видання

Ред'ярд Кіплінг
Сталкі
та його команда

Переклад з англійської
Богана Стасюка і Сергія Стеця
За загальною редакцією Володимира Чернишенка

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Ганна Осадко*
Художники *Леся Смірнова та Джордж Бірсфорґ*
Обкладинка та форзаці *Ростислава Крамара*
Верстка *Галини Кузів*

Підписано до друку 02.09.2013. Формат 84×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Baltica. Умовн. друк. арк. 14,0. Умовн. фарбо-відб. 14,0.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-3689-4

